



مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی



عمران
علیهما صلوات

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

نقش

امام باقر علیه السلام

در بنیان گذاری اجتهاد

ابوالفضل هادی منش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نقش امام باقر علیه السلام در بنیان گذاری اجتهاد

نویسنده:

ابوالفضل هادی منش

ناشر چاپی:

موسسه فرهنگی تبیان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	نقش امام باقر علیه السلام در بنیان گذاری اجتهاد
۶	مشخصات کتاب
۶	اشاره
۷	پایه گذاری علم اصول
۷	تبیین شیوه‌های صحیح اجتهاد
۸	دستور به فتوا دادن
۸	مبارزه با شیوه‌های نادرست اجتهاد
۱۰	جایگاه خردورزی دینی از نگاه امام باقر
۱۰	پاورقی
۱۱	درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

نقش امام باقر علیه السلام در بنیان گذاری اجتهاد

مشخصات کتاب

عنوان: نقش امام باقر علیه السلام در بنیان گذاری اجتهاد

پدید آورندگان: ابوالفضل هادی منش (پدید آور)

زینعاملی، محمدخلیل، ۱۹۰۹ - ۱۹۷۵ (توصیف گر)

نوع: متن

جنس: مقاله

الکترونیکی

زبان: فارسی

صاحب محتوا: موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان

توصیفگر: اصول فقه

مقدمات اجتهاد

اجتهاد

وضعیت نشر: قم: موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان، ۱۳۸۷

ویرایش: -

خلاصه:

مخاطب:

یادداشت: ، ملزومات سیستم: ویندوز ۹۸+؛ با پشتیبانی متون عربی؛ +IE۶ شیوه دسترسی: شبکه جهانی وبعنوان از روی صفحه

نمایش عنوان داده های الکترونیکی منشأ مقاله: ماهنامه یاس، شماره ۲۴، اسفند ۱۳۸۳

شناسه: oai.tebyan.net/19812

تاریخ ایجاد رکورد: ۱۳۸۸/۸/۱۰

تاریخ تغییر رکورد: -

تاریخ ثبت: ۱۳۸۹/۶/۳۰

قیمت شیء دیجیتال: رایگان

اشاره

تردیدی نیست که بزرگترین رسالت مرجعیت دینی در عصر غیبت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، استخراج احکام شرعی از ادله و منابع دینی و در اختیار قرار دادن آن به مکلفین می باشد که در زمان بسته بودن باب علم مهم ترین وظیفه ی یک عالم دینی به شمار می رود. اما در این جا این پرسش به ذهن خطور می کند که نخستین بار این تلاش علمی - به معنای مصطلح و امروزی آن - توسط چه کسی انجام شد و در واقع، چه کسی باب اجتهاد را گشود و با تمسک به اصول، آن را تبیین نمود؟ و آیا در زمان باز بودن باب علم و حضور معصوم نیز اجتهاد صورت می گرفته است یا خیر؟

پایه گذاری علم اصول

آن گونه که از تاریخچه ی تأسیس علم اصول برمی آید، تأسیس این علم و گردآوری قواعد آن در زمان امام باقر (علیه السلام) صورت گرفته است. اگر چه امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) برخی از قواعد اجتهاد را بیان کرده بودند، اما دوران امامت امام باقر (علیه السلام) نقطه عطفی برای استفاده ی دانشمندان راستین اسلامی از محضر معادن علم الهی و چشمه های جوشان دانش و بینش و حیانی بود تا در این عرصه به کسب دانش و معرفت پردازند. از جمله ی این تلاش های گسترده ی امام در این عصر، تبیین شیوه های صحیح استنباط حکم شرعی از منابع دینی بود که بیش از پیش به اعتلا و توانمندی فقه شیعه غنا و اعتلا بخشید. امام باقر (علیه السلام) خود، اجتهاد را بین دانشمندان اسلامی نهادینه ساخت، و با تدوین قواعد علم اصول و آموزش آن به شاگردان مکتب خویش، گام مهم و کارسازی در عرصه ی پیشبرد اهداف بلند اجتهاد برداشت؛ به گونه ای که امروز شیعه می تواند با سربلندی اذعان دارد که میراث دار دانش پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و جانشینان او در بهره گیری از منابع دینی در قالب اجتهاد و استنباط حکم شرعی می باشد. مرحوم صدر در این باره می نویسد: «به واقع، اولین کسی که دروازه ی علم اصول [و اجتهاد در احکام] را گشود و به تبیین و ترفیح قواعد آن پرداخت، امام ابو جعفر محمد بن علی الباقر (علیه السلام) و پس از او فرزند برومندش ابو عبدالله الصادق (علیه السلام) است. این دو بزرگوار با آموزش قواعد آن به بسیاری از شاگردان خود و آنان نیز با جمع آوری و نگاشتن آن مسائل و قواعد گام بزرگی در فقه و اصول شیعه برداشتند که از آن جمع می توان کتاب «اصول آل الرسول»، «الفصول المهمة فی اصول الائمه»، «اصول الاصلیه» را نام برد که همگی آن ها بنا بر استناد روایت کنندگان راستگو به اهل بیت (علیهم السلام) نسبت داده شده است.» [۱]. علامه «سید محسن امین» می نویسد: مسلماً بیشترین قواعد اصولی که از امامان معصوم (علیهم السلام) روایت شده، از امام باقر (علیه السلام) تا امام حسن عسکری (علیه السلام) می باشد. [۲].

تبیین شیوه های صحیح اجتهاد

امام باقر (علیه السلام) به عنوان مبتکر و تدوین کننده ی علم اصول، در جایگاه برترین مرجع دینی شیعه، در روزگار خویش، بر خود می دانست تا با تبیین شیوه های صحیح اجتهاد به نهادینه ساختن فرهنگ اجتهاد بین دانشمندان علوم اسلامی مبادرت ورزد. از این رو، اقدام به آموزش اصحاب و شاگردان خود در راستای اجتهاد، با بهره گیری از شیوه های صحیح نمود که در کتاب های اصولی نمونه های فراوانی از آن به چشم می خورد. به عنوان مثال، زراره می گوید: از امام باقر (علیه السلام) پرسیدم: شما در مسح پا و سر، مسح تمام سر و پا را لازم نمی دانید، بلکه مسح مقداری از آن ها را کافی برمی شمارید. آیا ممکن است بیان کنید که این حکم را چگونه و از کجا بیان می فرمایید؟ امام با تبسمی پاسخ دادند: این همان مطلبی است که پیامبر (صلی الله علیه و آله) نیز بدان تصریح دارد و در قرآن نیز آمده است. به درستی که خداوند می فرماید: «فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ»؛ [۳] صورت هایتان را بشوید. از این جمله فهمیده می شود که شستن صورت واجب است. پس خداوند شستن دست ها را عطف بر صورت نمود و فرمود: «وَأَيْدِيكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ»؛ و دستانتان را تا آرنج بشوید. بنابراین خداوند شستن دو دست را تا آرنج، به صورت متصل [و معطوف] نمود. پس دانستیم که شستن تمام دست تا آرنج لازم است. سپس خداوند بین این دو کلام [مورد نظر] را جدا کرده و جمله، از ماقبل [خود] جدا شده و با فعل جدیدی آغاز می شود، که خداوند می فرماید: «وَأَمْسِجُوا بِرُؤُوسِكُمْ»؛ و سرهایتان را مسح نمایید. پس می فهمیم که هنگامی که فرمود: «بِرُؤُوسِكُمْ» مقداری از مسح سر کافی است و [این مطلب] از مکان بآه فهمیده می شود [که مراد مسح برخی از سر است؛ چرا که نفرموده «وَأَمْسِجُوا رُؤُوسَكُمْ» و آن را مانند «فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ» بدون بآه نیاورده است و در واقع امام بآه را بآه تبعیضیه گرفته اند]. پس خداوند رجليں را به رأس وصل [و عطف] نمود؛ همان گونه که یدین را به وجه وصل [و عطف] نموده

است. و هنگامی که فرمود: «وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ»، از این که رجليں را به رأس وصل کرده، می فهمیم که مسح بر برخی از قسمت‌های پا نیز کافی است. [این همان چیزی است که] رسول خدا (صلی الله علیه و آله) آن را برای مردم تفسیر کرده بودند، اما مردم سخن او را تباه ساختند. [۴]. به خوبی آشکار است که امام با تاسی به دو نکته ی ادبی در تفسیر آیه ی شریفه (اول عدم انشاء امر جدید برای شستن دست‌ها و عطف ایدیکم به وجوهکم با یک صیغه ی امر «فَاغْسِلُوا» و دوم تبعیضیه گرفتن باء جاره در «برؤسکم» و عطف «ارجلکم» به آن) سعی در باز گو کردن چگونگی برداشت این حکم از آیه دارند. پر واضح است که ایشان می توانستند بدون این کار، حکم شرعی را برای مخاطب روشن سازند، اما آشکار است که ایشان تلاش در آموزش شیوه‌های اجتهاد به فرد پرسش کننده دارند. در روایتی دیگر، زراره و محمد بن مسلم از امام باقر (علیه‌السلام) می پرسند: نظر شما در مورد نماز مسافر چیست و چگونه است؟ امام فرمودند: خداوند بلند مرتبه ی بزرگ می فرماید: «وَ إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ»؛ و چون به سفر می روید، اگر می هراسید کافران شما را بیازارند، گناهی بر شما نیست که از نماز بکاهید. (نساء / ۱۰۱). پس تقصیر در سفر واجب شده است؛ همانند وجوب تمام خواندن آن در «حَضْر». به امام عرض کردیم: خداوند فقط فرموده: بر شما «جُنَاحِي» نیست و نفرموده: «افعلوا» (که ظهور در وجوب داشته باشد)، پس چگونه [از این آیه فهمیده می شود که] واجب گردانیده است؟ امام فرمود: آیا خداوند بلند مرتبه در [مورد] صفا و مروه نفرموده است: «فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا»؛ پس هر کس حج خانه (کعبه) به جای آورد یا عمره بگذارد بر او گناهی نیست که میان آن دو را بپیماید. (بقره / ۱۵۸) آیا نمی بینید طواف آن دو واجب فرض شده است؟ چون که خداوند در کتاب خود آورده و پیامبر او (صلی الله علیه و آله) نیز بدان عمل نموده است. تقصیر در سفر نیز همین گونه است که پیامبر (صلی الله علیه و آله) بدان عمل کرده است و پروردگار متعال نیز آن را در کتابش آورده است. [۳] مرحوم امام خمینی (ره) درباره ی دلایل وجود اجتهاد در عصر معصومان می نویسد: از آن دلایل، روایاتی است که به چگونگی حکم شرعی از کتاب خدا اشاره می کند و به عنوان نمونه، می توان به روایت زراره اشاره نمود که چگونگی آموزش به زراره در راستای استنباط حکم شرعی از قرآن را بیان می کند. [۴].

دستور به فتوا دادن

گام مهم دیگری که امام باقر (علیه‌السلام) در راستای تحکیم بنیادهای اجتهاد برداشتند، این بود که به شاگردان برجسته ی خود که آشنایی کامل به اصول و مبادی فقه و اجتهاد داشتند، دستور داد که فتوا دهند تا بدین وسیله راه اجتهاد در فقه، هر چه بیشتر برای شیعه هموار گشته و از سویی، بستری مناسب برای مرجعیت یاران فقیه خود و نیز رجوع مردم که گاه دسترسی به امام ندارند، به آنان فراهم شود. از جمله افرادی که از سوی امام باقر (علیه‌السلام) مأموریت مستقیم مبنی بر فتوا دادن یافت، «ابان بن تغلب» می باشد. امام باقر (علیه‌السلام) آشکارا به او فرمود: «اجلس فی المسجد و أفت للناس فَإِنِّي أُحِبُّ أَنْ يُرَى فِي شِيعَتِي مِثْلُكَ»؛ در مسجد مدینه بنشین و برای مردم فتوا صادر کن. همانا که من دوست دارم بین شیعیانم [بسیار] مانند تو دیده شود. [۵]. حتی در روایت دیگری که به سند معتبر «مسلم بن ابی حبه» وارد شده است، آمده که راوی می گوید: نزد امام صادق (علیه‌السلام) رفتم و [لحظاتی] در خدمت ایشان بودم. هنگامی که خواستم برخیزم و بروم، ضمن خداحافظی، به امام عرض کردم: دوست دارم [دانش و بینش] مرا زیاد گردانی. امام فرمود: «أَيُّتِ ابَانَ بْنَ تَغْلِبٍ فَإِنَّهُ قَدْ سَمِعَ مِنِّي حَدِيثًا كَثِيرًا فَمَا رَوَى لَكَ فَأَرَوْهُ عَنِّي»؛ نزد ابان بن تغلب برو که او سخنان بسیاری از من شنیده است و او چیزی از من روایت نمی کند، مگر آن چه را خودم برایش گفته‌ام. [۶].

مبارزه با شیوه‌های نادرست اجتهاد

تلاش مهم امام باقر (علیه‌السلام) در این زمینه در دو جنبه شکل گرفت. ابتدا به اصحاب و یاران نزدیک خود خطر آسیب پذیری

اجتهاد با واسطه شیوه‌های نادرست را گوشزد نموده و آنان را از خطر افتادن در دام آن دور داشتند و در گام دیگر، خود به مبارزه با این شیوه‌های نادرست پرداختند. این شیوه‌ها که از سوی این گونه عناصر، سامان دهی و گاه از سوی حاکمیت جامعه نیز حمایت و تقویت می‌شد را می‌توان در عناوینی چون «قیاس»، «استحسان»، «اجتهاد در مقابل نص» و برخی گونه‌های «اجماع» [۷] برشمرد. امام باقر (علیه‌السلام) در میدان اول مبارزه، همواره اطرافیان خود را از افتادن در دام این گونه شیوه‌ها، بر حذر می‌داشتند و آنان را حتی از مراد با افرادی که در این عرصه گام می‌زنند و آن را دست مایه‌ی رسیدن به احکام شرعی می‌دانند، دور می‌داشتند. امام در گفتاری به زراره، این دانشمند متعهد و بلندآوازه اسلامی، فرمودند: «ای زراره! بر تو باد از کسانی که در دین قیاس می‌نمایند، دوری گزینی؛ زیرا آنان از قلمرو تکلیف خود پافراتر نهاده و آن چه را باید می‌آموختند، واپس نهاده‌اند. و به آن چه از آنان خواسته نشده، روی آورده و خود را به سختی انداخته‌اند. روایات و احادیث را بنابر ذوق خود معنی نموده (استحسان) و بر خدا نیز دروغ بسته‌اند (اجتهاد در برابر نص) و در نظر من به سان کسانی هستند که در مقابل‌شان، آنان را صدا می‌زنی، اما نمی‌شنوند و سرگشته و سرگردان در دین و دنیا هستند». [۸] و نیز می‌فرمود: «سنت و احکام شرعی قیاس بردار نیست. چگونه می‌توان قیاس کرد [و ملاک حکم شرعی قرار داد]، در حالی که زن حائض پس از دوران حیض می‌بایست روزه‌ی خود را قضا کند، ولی قضای نماز بر او واجب نیست؟» [۹]. ایشان فتوایی که برخاسته از عدم آگاهی و هدایت الهی بوده، را به شدت مردود شمرده و می‌فرمودند: «هر کس برای مردم، بدون علم و هدایت الهی فتوا بدهد، فرشتگان رحمت و عذاب او را نفرین نموده و گناه آنان که نظر خطای او را به کار بندند، بر عهده‌ی اوست؟» [۱۰]. و نیز در حدیثی دیگر، به کار بستن این راه کارهای نادرست را دشمن با خدا تلقی نموده و فرمودند: «هر کس با رأی شخصی خود برای مردم فتوا بدهد، در دین خدا بدون دانش گام برداشته و هر کس دین خدا را بدون علم ببیماید، با خدا به دشمنی برخاسته است؛ چرا که بدون علم، حکم به حلال و حرام داده است». [۱۱]. امام بهترین راه را برای جلوگیری از خطر ابتلا بدان ضرورت احتیاط در مسائل پیچیده و واگذاری آن به اهلش می‌دانست. در این مورد، امام همواره به شاگردانی که زیاد به بحث و بررسی پیرامون موضوعات فقهی و اصولی می‌پرداختند، این نکته را گوشزد می‌فرمود. «محمد بن طیار» می‌گوید: ابا جعفر (علیه‌السلام) به من فرمود: آیا تو با مردم [در مورد مسائل فقهی و اصولی] بحث می‌کنی؟ عرض کردم: آری. فرمود: و تو در برابر هر پرسشی، پاسخی ارائه می‌نمایی؟ گفتم: بلی [همین طور است]. امام با ناراحتی فرمود: پس تو کی [سکوت می‌کنی و آن را به اهلش که ما باشیم] واگذار می‌نمایی؟» [۱۲]. در همین راستا، داستان جالب دیگری را «ابوحزمه ثمالی» روایت می‌کند که روزی در مسجد الرسول نشسته بودم که مردی داخل شد مدتی نگذشت که ابوجعفر (علیه‌السلام) نیز وارد مسجد شد، در حالی که جماعتی از اهل خراسان و دیگر بلاد او را همراهی می‌کردند و از او پرسش‌هایی راجع به حج می‌پرسیدند. رفت تا در جایگاه خود بنشیند. مرد دانشمند نیز نزدیک او نشست. من نیز [به دلیل کنجکاوای از پرسش‌های او] در محلی نشستم که صدایشان را [به خوبی] بشنوم. چند تن از دانشمندان نیز حضور داشتند. وقتی امام پرسش‌های آنان را پاسخ داد، متوجه مرد شد و پرسید: کیستی؟ گفتم: من قتاده بن دعامة بصری هستم. امام پرسید: آیا همان فقیه اهل بصره نیستی؟ گفتم: آری. ابوجعفر (علیه‌السلام) فرمود: وای بر تو ای قتاده! به درستی که خداوند بلند مرتبه و بزرگ دسته‌ای از آفریدگان خود را آفرید و آنان را حجت بر دیگر آفریدگان قرار داد. آنان «اوتاد» روی زمین هستند که برابر پروردگارشان ثابت قدم و برگزیدگان علم الهی می‌باشند که خدا آنان را پیش از آفریدن انسان‌ها برگزید و در سایه سار عرش خود جای داد. قتاده مدتی طولانی سکوت کرد و سر فرو افکند. پس گفتم: پروردگار تو را آرامش بخشد. به خدا قسم که من پیش روی بسیاری از دانشمندان نشسته‌ام و حتی ابن عباس را هم درک کرده‌ام، ولی هرگز این گونه که در محضر شما مضطرب و پریشانم، نزد هیچ کدام آن‌ها نبوده‌ام. سپس گفتم: اکنون بفرمایید حکم پنیر چیست؟ امام باقر (علیه‌السلام) لبخندی زد و فرمود: سؤال فقط همین بود؟ پاسخ داد: همه را اکنون فراموش کرده‌ام. امام فرمود: [خوردن آن] اشکالی ندارد. [۱۳]. امام اگر چه مسیر را برای اجتهاد اصحاب و دانشمندان می‌گشود،

اما همواره سعی می‌کرد تا تلاش‌های آنان را نیز در این راستا زیر نظر داشته باشد.

جایگاه خردورزی دینی از نگاه امام باقر

امام باقر (علیه‌السلام) جایگاه ویژه و وارسته‌ای برای فقه و تعمیق در آن و به اصطلاح تفقه در دین انگاشته و فرد فقیه در دین را شخصیتی ممتاز و برجسته در دین معرفی می‌نمودند و می‌فرمودند: «مُتَّفَقَةٌ فِي الدِّينِ أَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ عِبَادَةِ أَلْفِ عَابِدٍ»؛ یک فقیه در دین برای شیطان از عبادت هزار عابد بالاتر و خطرناک‌تر است. [۱۴]. ایشان ضمن تشویق و ترغیب دیگران به تفقه در دین می‌فرمودند: «در حلال و حرام [خدا] تفقه کنید تا از «اعراب» [بادیه نشین] نباشید». [۱۵]. همچنانکه خداوند متعال در رابطه با نادانی و جهل اعراب بادیه نشینی که به سختی اسلام را می‌پذیرفتند، فرمود: «الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا»؛ [۱۶] اعراب [بادیه نشین] کفر و دورویی شان بیشتر است. اگر چه این روایت به طور مستقیم دلالت بر اجتهاد ندارد، اما از آن جا که بن مایه اصلی آن تفقه در دین است، می‌توان گفت که به گونه‌ای تلویحی به ترغیب و تشویق مردم برای به دست آوردن آن اشاره دارد. از این رو، امام باقر (علیه‌السلام) نسبتاً در این زمینه به اصحاب و نزدیکان خود سخت گیر به نظر می‌رسیدند و گاه با تهدید زمینه‌های تحریک آنان را برای دنبال کردن این سنت فراهم می‌آوردند و می‌فرمودند: «اگر جوانی از جوانان شیعه را نزد من آورند که دنبال تفقه در دین نباشد، او را تنبیه خواهم کرد». [۱۷] که از این مطلب به خوبی حساسیت و اهمیت موضوع فهمیده می‌شود. امام با تبیین شرایطی خاص برای تفقه و چارچوب ایفای نقش یک فقیه، فقیه راستین را فردی ساده زیست و متمایل به آخرت معرفی نمودند. در این راستا، روزی فردی از امام مسأله‌ای را می‌پرسد و امام پاسخ او را می‌گوید. مرد از پاسخ امام تعجب کرده و می‌گوید: نظر فقها چیزی غیر از این است [که شما فرمودید]. امام در پاسخ می‌فرماید: «وَيَحْكُكَ إِنَّ الْفَقِيهَ الزَّاهِدُ فِي الدُّنْيَا، الرَّغْبُ فِي الْآخِرَةِ وَ الْمُتَمَسِّكُ بِبَيْتَةِ النَّبِيِّ (صلی الله علیه و آله)؛ وای بر تو! (آیا فقیه را این گونه می‌پنداری؟) فقیه راستین کسی است که دوری گزین از دنیا، راغب به امر آخرت و تمسک کننده به سنت پیامبر (صلی الله علیه و آله) است. [۱۸].

پاورقی

- [۱] سید حسن صدر، الشیعه و فنون الاسلام، تهران، مطبعه العرفان، بی جا، ۱۳۳۱ هـ ش، ص ۹۵.
- [۲] سید محسن امین، أعیان الشیعه، بیروت، دارالتعارف للمطبوعات، بی تا، ج ۱، ص ۱۳۷.
- [۳] مائده / ۶.
- [۴] محمد بن الحسن الحر العاملی، وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چاپ پنجم، ۱۴۰۳ ق، ج ۱، ص ۲۹۰.
- [۵] محمد باقر مجلسی، بحار الانوار، دارالکتب الاسلامیه، چاپ اول، ۱۳۶۲ هـ ش، ج ۲، ص ۲۷۶.
- [۶] روح الله الخمینی، الرسائل، قم، اسماعیلیان، ۱۳۸۵ ق، ج ۲، ص ۱۲۸.
- [۷] شیخ محمد التستری، قاموس الرجال، قم، مؤسسه النشر الاسلامی التابعه لجماعه المدرسین بقم المشرفه، چاپ دوم، ۱۴۱۰ ق، ج ۱، ص ۹۷.
- [۸] همان، ص ۱۰۰.
- [۹] به یاد داشته باشیم که اهل سنت هر گونه اجماع را معتبر می‌دانند که همه آن‌ها در فقه شیعه معتبر نبوده و فقط اجماعی که کاشف از قول معصوم باشد، حجیت دارد. ر.ک: محمد دشتی، اجتهاد و تقلید، قم، نشر مؤسسه تحقیقاتی امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) چاپ اول، ۱۳۷۴ ش، ص ۱۱۹.]

[۱۰] وسائل الشیعه، ج ۱۸، ص ۳۹: «بَا زُرَارَةَ إِيَّاكَ وَ أَصْحَابَ الْقِيَاسِ فِي الدِّينِ، فَإِنَّهُمْ تَرَكَوْا عِلْمَ مَا وَكَلُّوْا بِهِ وَ تَكَلَّفُوْا مَا قَدْ كَفَّوْهُ يَتَأَوَّلُوْنَ الْأَخْبَارَ وَ يُكَدِّبُوْنَ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَ كَأَنَّ بِالرَّجُلِ مِنْهُمْ يُنَادِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ فَيَجِيبُ مِنْ خَلْفِهِ وَ يُنَادِي خَلْفَهُ فَيَجِيبُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ قَدْ تَاهُوا وَ تَحَيَّرُوا فِي الْأَرْضِ وَ الدِّينِ».

[۱۱] بحار الانوار، ج ۲، ص ۳۰۸: «أَنَّ السُّنَّةَ لَا تَقَاسُ وَ كَيْفَ تَقَاسُ السُّنَّةُ وَ الْحَائِضُ تَقْضِي الصِّيَامَ وَ لَا تَقْضِي الصَّلَاةَ!؟».

[۱۲] بحار الانوار، ج ۲، ص ۱۱۸: «مَنْ أَفْتَى النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ لَا هُدًى مِنَ اللَّهِ لَعَنَتْهُ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ وَ مَلَائِكَةُ الْعَذَابِ وَ لِحَقِّهِ وَزُرُّ مَنْ عَمِلَ بِفِتْنَاهُ».

[۱۳] وسائل الشیعه، ج ۱۸، ص ۲۵: «مَنْ أَفْتَى النَّاسَ بِرَأْيِهِ فَقَدْ دَانَ اللَّهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ، وَ مَنْ دَانَ اللَّهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فَقَدْ ضَادَّ اللَّهَ حَيْثُ أَحَلَّ وَ حَرَّمَ فِيمَا لَا يَعْلَمُ».

[۱۴] بحار الانوار، ج ۲، ص ۳۰۷.

[۱۵] شیخ عباس قمی، أنوار البهیه فی تواریخ الحجم الإلهیه، قم، مؤسسه النشر الإسلامی، چاپ اول، ۱۴۱۸ ق، ص ۱۳۶؛ بحار الانوار، ج ۴۶، ص ۳۵۸.

[۱۶] ابوجعفر بن الحسین بن فروخ صفار القمی، بصائر الدرجات فی فضائل آل محمد (صلی الله علیه و آله)، قم، منشورات مکتبه آیه الله العظمی مرعشی نجفی، ۱۴۰۴ ق، ص ۷.

[۱۷] بحار الانوار، ج ۱، ص ۲۱۴: «تَفَقَّهُوا فِي الْحَلَالِ وَ الْحَرَامِ وَ إِلَّا فَانْتُمُ أَعْرَابٌ».

[۱۸] توبه / ۹۸.

[۱۹] بحار الانوار، ج ۱، ص ۲۱۴: «لَوْ أُتِيَتْ بِشَابٍ مِنْ شَبَابِ الشَّيْعَةِ لَا يَتَفَقَّهُ فِي الدِّينِ لِأَوْجَعْتُهُ».

[۲۰] همان، ج ۲، ص ۵۱؛ علاء الدین المتقی بن حسام الدین الهندی، کنز العمال، بیروت، مؤسسه الرساله، ۱۴۰۹ ق، چاپ دهم، ج ۱۰، ص ۱۸۲.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل بیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی
 ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه
 ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...
 د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲-۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران ۲۳۳۳۰۴۵ (۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاءالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: -۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰ IR۹۰-

۵۳-۰۶۰۹ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می‌دارد و با حجت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».



مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW



برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

